

Toetsexpertise voor leidinggeven en leren

Docenten in het TELL-traject

Kim Schildkamp

Jitske de Vries

Christel Wolterinck

Jolien Pas

Cindy Poortman

Dorien Hopster

Inhoud in het kort

Experttraject voor VO-docenten

Ten opzichte van basistraject:

- **Verdieping**

- Verdiepende theorie, bijvoorbeeld over summatief en formatief toetsen
- Concrete praktische opdrachten in je eigen lespraktijk

- **Verbreding**

- Rol van Change Leader: een innovatie rondom toetsing (eigen keuze!) verder in je school krijgen, verder dan in je eigen klas
- In Professionele Leergemeenschappen samen met collega's

Inhoud: competenties

1. Kennis van visie en beleid op het gebied van toetsen
2. Kennis van het toetsprogramma
3. Kennis van verschillende toetsprocessen
4. Eindkwalificaties vertalen naar leerdoelen en het selecteren en ontwerpen van een passende toetsvorm
5. Informatie verzamelen, beoordelen, analyseren en interpreteren van resultaten
6. Het communiceren van resultaten en deze vertalen naar feedback en passende instructie
7. Kwaliteit van toetsen bepalen
8. Kennis over toetsethiek
9. **Het toetsproces bespreken en evalueren met collega's in een professionele leergemeenschap**
10. **Professionele ontwikkelingsgerichte houding op het gebied van toetsing**
11. **Leiding kunnen geven aan toetsen**

Opzet

Bijeenkomsten op zes dagen:

- 1: Werken in PLG's
- 2 + 3: Tweedaagse over alle theorie
- 4 + 5 + 6: Bijeenkomsten met uitwisseling PLGs en inhoud afgestemd op behoeften

- Tussendoor: (Online) coachsessies met cursusleiders en PLG deelnemers

- Opdrachten

Professionele leergemeenschappen

- een team van 6-8 docenten (en eventueel ook schoolleiders en leerlingen) die **regelmatig** bij elkaar komen om op een **gestructureerde wijze kennis en ervaring te delen** rondom een relevant thema, waarbij de inzichten **toegepast** worden **om het onderwijs of de onderwijsinstelling te verbeteren**.
- 10 bijeenkomsten per schooljaar, 1.5 uur
- Vier fases:
 1. Scan: Wat is de huidige situatie en wat willen we daaraan anders zien (bij/voor leerlingen)?
Waarom?
 2. Idee: Waar komt het door?
 3. Actie: Hoe kunnen we daarvoor actie ondernemen?
 4. Check: Wat is daarvan het resultaat? Hoe weten we dat?

PLG-proces: de vier hoofdfasen

FASE

TIJDENS DE PLG-BIJEENKOMSTEN

TUSSENTIJD

1 SCAN

1. Welke successen en uitdagingen zien wij in ons onderwijs?
2. Waar kunnen we het grootste verschil in maken?
3. Waar moeten we ons op focussen?
4. Wat wordt het doel van onze PLG?

2 IDEE

1. Waar komt het probleem vandaan?
2. Wat weten en kunnen we al en wat weten en kunnen we nog niet?
3. Wat moeten we leren?
4. Wat hebben we nodig?

3 ACTIE

1. Wat en wie is nodig en hoe organiseren we dit? Is bijvoorbeeld extra kennis nodig? Kennen we iemand die ons hierbij kan helpen? Wie pakt dit op? Etc.
2. Is iedereen betrokken bij het veranderingsproces (ook de collega's buiten het team)? Wat gaan we doen om deze betrokkenheid te bevorderen/hoog te houden?
3. Waar is iedereen in het proces? Wat is nodig om een volgende stap te maken?
4. Welke successen zijn er en welke kansen liggen er nog voor de voortgang van het proces?

4 CHECK

1. In hoeverre is het veranderproces verlopen zoals bedoeld?
2. Wat hebben we geleerd?
3. Hoe succesvol is de verandering?

WETEN WE GENOEG?

HOE WETEN WE DAT?

- Observatie leerlingen
- Observatie collega's
- Bevragen leerlingen
- Bevragen collega's
- Analyseren resultaten
- Literatuuronderzoek
- Uittesten aannames vanuit bijeenkomsten
- Uitproberen materialen
- Ontwerpen van ondersteunende middelen
- Leren bespreekbaar maken
- Successen en missers bespreken in team

Verzamel informatie over huidige successen en uitdagingen.

Verzamel informatie en check de antwoorden.

Verzamel informatie over de betrokkenheid van collega's en over het huidige leren en ontwikkelen van collega's en leerlingen.

Verzamel informatie over de effecten van de verandering.

Ervaringen

+ Veel variatie in onderwerpen; veel inhoud

+ Collegiale uitwisseling

+ Expertise en deskundigheid docenten

+ Goede begeleiding

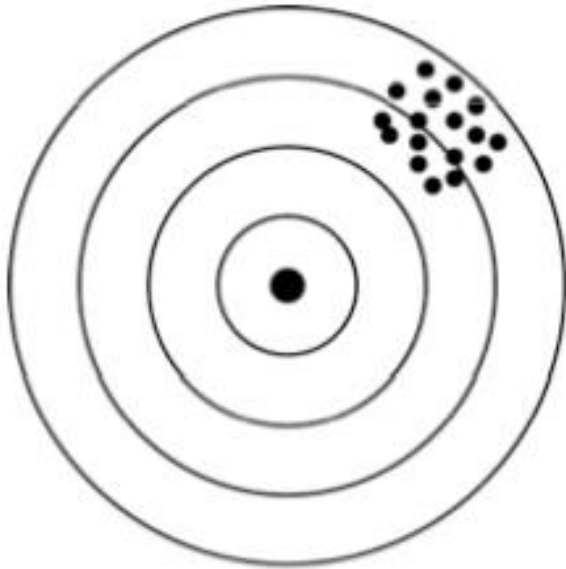
1.

De cesuur geeft aan hoe moeilijk de toets is.

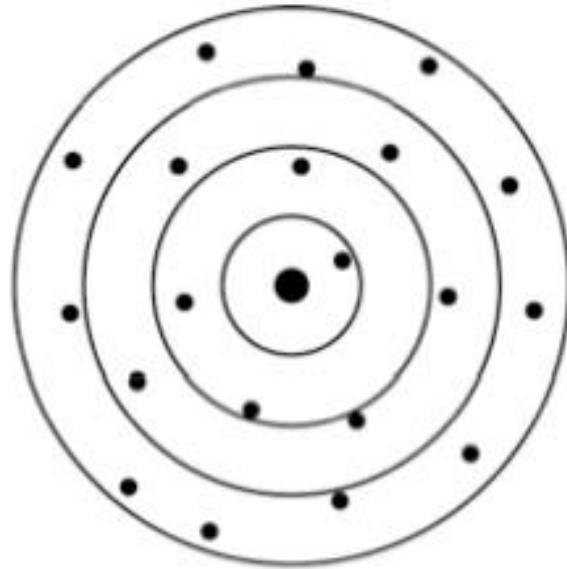
- Grootste deel van docenten werkt met de regel: 50% van het maximaal aantal punten = 5.5.
- 97% becijfert proefwerken op tienden
- 69% houdt nooit of hooguit soms rekening met gokken bij multiple-choice toetsen

Bron: Cito (2021). Cijfers Cijfers Cijfers

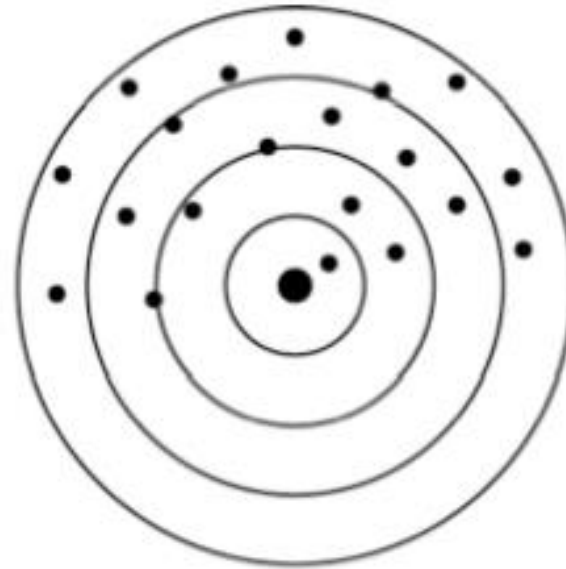
2.
Als toeval geen rol speelt dan is de toets
betrouwbaar.

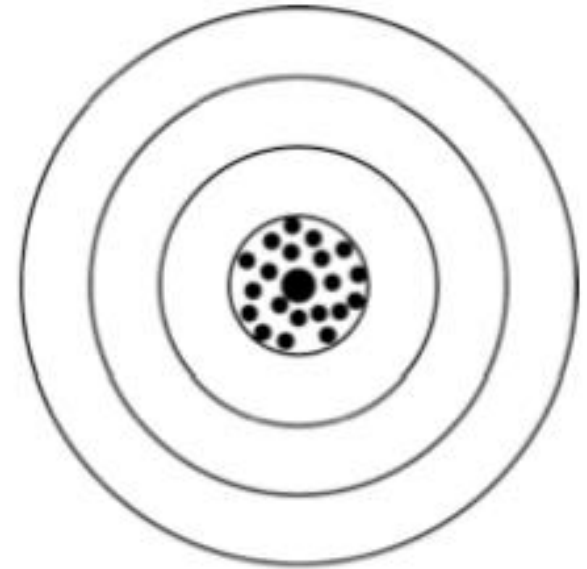
Betrouwbaar
Niet valide

Valide
Niet betrouwbaar

Niet valide
Niet betrouwbaar

Valide
Betrouwbaar

Betrouwbaarheid en validiteit

3.

Een toets is formatief OF summatief

Formatief

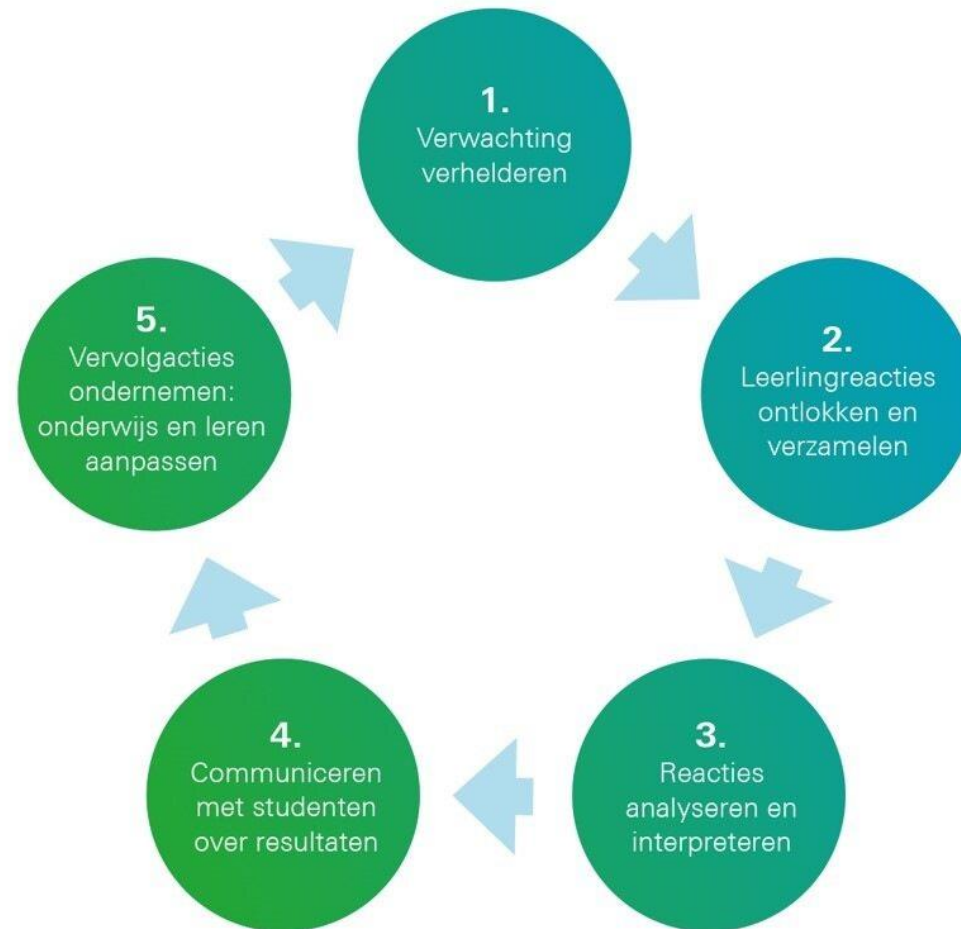

Summatief

4.

Formatief handelen betekent feedback geven

Hoe pas ik formatief handelen toe in mijn les?

1. Verwachtingen verhelderen

- **Leerdoelen:** wat leerlingen moeten kennen, begrijpen en doen aan het eind van een thema of periode
- **Succescriteria:** kwaliteitsindicatoren die inzicht geven in hoeverre een leerling het leerdoel heeft gehaald

Eindkwalificaties

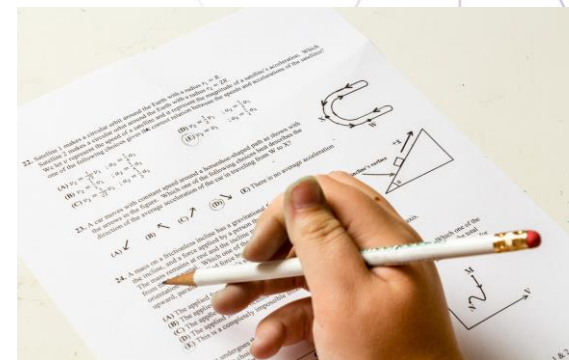
Leerdoelen

Succescriteria

- Dialoog
- Exemplars
- Rubrics

2. Leerlingreacties ontlokken en verzamelen

- Exit tickets
- Observatie
- (Digitale) stellingen

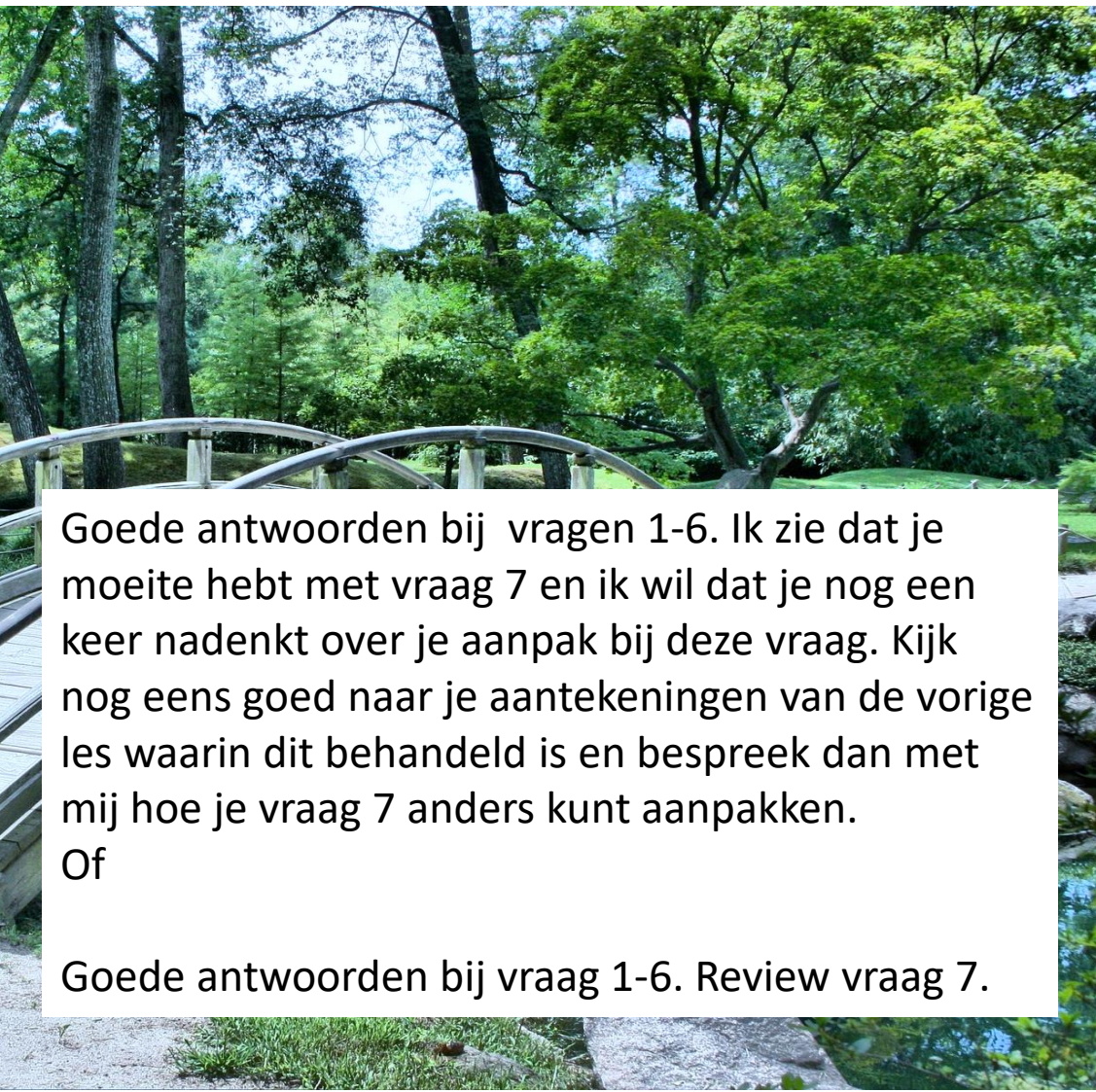
- Schriftelijke toets
- Portfolio
- Praktijkopdracht

3. Reacties analyseren en interpreteren

Vwo-leerlingen krijgen opdracht om op internet op te zoeken welke gevolgen aardverschuivingen kunnen hebben. Ze komen niet tot een volledige set antwoorden.

- Een **cognitief probleem**: de leerling snapt de taak niet, vond de taak te moeilijk, vond het teveel tegelijk, heeft een gebrek aan begrip of heeft een bepaalde misconceptie.
- Een **metacognitief probleem**: de leerling leest niet goed genoeg, heeft problemen met de aanpak van de taak of de aanpak van het leren.
- Een **motivatieprobleem**: de leerling heeft geen zin, is gefrustreerd of ziet de relevantie niet in.

4. Communiceren met leerlingen

Goede antwoorden bij vragen 1-6. Ik zie dat je moeite hebt met vraag 7 en ik wil dat je nog een keer nadenkt over je aanpak bij deze vraag. Kijk nog eens goed naar je aantekeningen van de vorige les waarin dit behandeld is en bespreek dan met mij hoe je vraag 7 anders kunt aanpakken.

Of

Goede antwoorden bij vraag 1-6. Review vraag 7.

- Koppel aan leerdoelen en succescriteria
- Concrete suggesties zonder oplossing
- Tijdens leerproces
- Efficiënt: klassikaal; feedback legenda
- Less is more

Feedbacklegenda

Waar staat de stip voor?

Dit antwoord lijkt niet op het juiste antwoord op de vraag.	Je antwoord klopt wel, maar de uitleg of onderbouwing niet helemaal.
Dit antwoord lijkt op het juiste antwoord op de vraag, maar iets klopt niet helemaal.	Dit antwoord klopt wel, maar er missen nog één of meer onderdelen in je antwoord.
Er missen één of meer onderdelen in je antwoord.	Het antwoord klopt wel, maar voldoet niet helemaal aan de eisen van de opdracht.

5. Vervolgacties ondernemen

Vwo-leerlingen krijgen opdracht om op internet op te zoeken welke gevolgen aardverschuivingen kunnen hebben. Ze komen niet tot een volledige set antwoorden.

	Interpretatie 1		Interpretatie 2
Wat	Na 1 antwoord gevonden te hebben, vinden ze het wel goed geweest		Ze gebruiken verkeerde zoektermen op internet
Hoe	Leerlingen vragen verder te zoeken. 1 antwoord is niet voldoende	Opdracht veranderen: wie kan de meeste gevolgen van aardverschuivingen vinden?	Via digibord met leerlingen samen uitvinden hoe ze goed zoeken op internet

5. Zonder cijfers gaan mijn leerlingen niet leren

6.

Als ik een goed beargumenteerd plan aan mijn collega's voorleg, is de kans groot dat ze dit over gaan nemen

Oefening

- Overtuigen maar...
- We moeten de manier van toetsen binnen onze school echt anders inrichten, want
 1. In tweetallen een gesprek van 2 min
 2. Vanuit 'de kleur van de ander' overtuigen
 3. Rolwissel
 4. Wat viel op?

Over welk onderwerp mbt toetsing zou je zelf
meer willen leren?